

det skulde være et Gode, finder, at det er en Byrde, men paaستااer alligevel nu, da der er Tale om Erstatning, at ogsaa han lider et Tab. Jeg kan ikke indsee, hvorledes dette Forhold kan lade sig opløse; thi naar han lider Tab, saa maa jo Aarhus Bye vinde; men disse paaستااer, at det er dem, der lide Tab, naar de ophøre at sstatte til ham, saa dette er et for mig aldeles uopløseligt Forhold. Der er i Motiverne talt om en Forening af 1665, som er stadfæstet af Høiesteret 1805, og hvorefter Malningen skulde leveres Aarhus Byes Beboere for en Betaling, som efter nærværende Forhold rigtignok er meget ringe, men om denne Forening kun er stiftet imellem Mand og Mand, eller om Staten har sanctioneret den, er ikke oplyst. Den ærede Ministers Udtalelser under 2den Behandling lode formode, at Staten var traadt til og i alt Fald havde confirmeret den; men jeg troer ikke, at det var den ærede Ministers Mening; jeg skal derfor ikke opholde mig derved, men jeg maa beklage, at vi mangle nøiere Oplysninger om denne Forenings Natur og Bessaffenhed. Saa meget har imidlertid været os klart, at disse modstridende Anskuelser om denne Forenings Indskydelse paa Privilegiet maae finde deres Afgjørelse, ikke ad Lovgivningsveien, men i fornødent Fald ved Domstolene, og vi foreslaae derfor, at vi ikke ad Lovgivningsveien strax skulle bestemme Ordningen af Forholdet, men at Indenrigsministeren først skal være bemyndiget til at gjøre det, naar der af den Magt i Staten, hvem Afgjørelsen i saa Fald tilkommer, nemlig af Domstolene, er bragt nogen Klarhed og Afgjørelse af dette Forhold. Det er urigtigt ligesom at gaae ud fra, at Mølleren lider et saadant Tab; thi man maa ogsaa tage Hensyn til de tvungne Gæsters Paaستاand, at det er dem, der lide Tab ved, at Tvangen tages bort. Hvorvidt det maatte være rigtigt at stemme imod § 2 og lade hele Forholdet hængsaae, indtil Regjeringen saaar det nøiere undersøgt, skal jeg lade staae hen; Udvalget har ikke bemyndiget mig til at erklære sig for denne Mening; men jeg for min Person troer, at man gjorde bedst i ikke at stemme for § 2, og saaledes give Regjeringen Leilighed til at op-

lyse Sagen bedre; thi vi mangle for Diebliffet de fornødne Beviser til at kunne have en rigtig Dom derom. Paa den anden Side erkjender jeg imidlertid, at ved Udvalgets Forslag tvinge vi Regjeringen til at vinde en bestemt Erkjendelse og Afgjørelse af de factiske Forhold, førend Sagen ordnes paa en for Staten forbindende og bebyrdende Maade.

Indenrigsministeren: Hvad for det Første angaaer den Forandring, der er foreslaaet til § 1, at det udtrykkelig skal hedde, at Erstatningen skal afholdes af Kongerigets Finantser, da har jeg allerede under den foregaaende Forhandling ytret, at Finantsministeren har meddeelt mig, at han anseer det for rigtigt, og da dette Spørgsmaal hører under hans Resorts, skal jeg heller ikke her erklære mig imod denne Forandring. Jeg skal iøvrigt bemærke, at naar der er henvisst til et andet Sted, hvor noget Andet var forudsat, da referere de omhandlede Bestemmelser sig til Do-maineforholdene dersteds, men det vil ikke føre til noget Resultat at gaae ind paa dette Spørgsmaal, hvis Detail, som den ærede Ordfører meget rigtig bemærkede, maa blive forbeholdt en senere Afgjørelse. Naar den ærede Ordfører klagede over, at Sagen ikke var forberedt fra Ministeriets Side, saa skal jeg for det Første bemærke, at jeg foresandt Loven saa godt som færdig, idet alle Acterne vare tilstede, og der kun stod tilbage at redigere Loven, ellers vilde jeg neppe nu have forelagt en Lov angaaende denne Gjenstand, men iøvrigt kan jeg ikke erkjende, at Sagen ikke er forberedt. Naar der navnlig er talt om, at man skulde have benyttet den Forkjøbsret, eller rettere Udløsningsret, som for henved et Par hundrede Aar siden er blevet betinget, da maa jeg bemærke, at der ofte findes saadanne Clausuler i gamle kongelige Skjøder for Eiendomme, der ere solgte i de foregaaende Aarhundreder, men siden den Tid, at denne Forkjøbsret er betinget, er Godsset bortsolgt fra Eiendommen og Møllen bygget om, saa at Eiendommen aldeles ikke er den Samme, og jeg troer, at den ærede Ordfører vil give mig Ret i, at, naar man under saadanne Forhold vilde komme frem med en Fordring paa Forkjøbs eller Udløsnings-